

KULTURNÍ KALENDÁŘ

města Hranic

ŘÍJEN 1968

V HRANICÍCH PŘED 50 LETY

Letošní padesáté výročí vzniku samostatného československého státu nám dává příležitost nahlédnout do krátké, dosud téměř neznámé kapitoly dějin našeho města v roce 1918.

Zpráva pražského Národního výboru o vyhlášení našeho samostatného státu 28. října 1918 se rošířila po Hranicích až v úterý 29. října. Na pozvání tehdejšího starosty města Fr. Rozehnal dostavilo se na radnici pět členů městské rady a současně přišli další představitelé české veřejnosti, njpočetněji z řad učitelstva (Josef Šindel, Otakar Brdečka, Čeněk Kramoliš, Emil Cigánek, Jan Kudrna). Během jednání byli přizváni zástupci dělnictva a po krátké poradě zvolen Národní výbor v tomto složení: předseda Fr. Rozehnal, starosta města, členové: ředitel gymnasia Emil Cigánek, odb. učitel Josef Šindel, Ant. Boček, Per. Pešl (za obchodníky a živnostníky), Čeněk Kozák a Rudolf Prudil (za úředníky), farář P. Josef Glabazna, St. Čépe, Otakar Schützer, poslanec Jaroslav Bureš a zástupci dělnictva Th. Haviger a Josef Král.

Na schůzi 3. listopadu byl Národní výbor doplněn o další čtyři členy z řad starostenského sboru okresu (z Milotic nad Beč., Drahotuš, Hustopeč nad Beč. a dr. J. Sládečka z Hranic) a vystupoval pak jako okresní Národní výbor. Na téže schůzi oznámily dělnické organizace vytvoření dvanáctičlenné dělnické rady, jež nabídl se ku práci.

Prvním činem Národního výboru při řešení národních požadavků byl pokyn, vydaný hned 29. října státním úřadem ve městě k odstranění rakouských státních znaků a německých nápisů. Zároveň požádána správa dráhy a poštovního úřadu, aby neprodleně zavedla české úřadování. Na domech se objevily červenobílé prapory, po poledni se zaplnilo náměstí občany, z továren přišli dělníci s prapory. Poslanec Jar. Bureš po projevu přečetl první zákon pražského Národního výboru. Po zapění hymny Kde domov můj, Písně práce a písně Hej, Slované, prošel městem početný průvod. Večer se konal lampiónový průvod a po něm přátelský večer v Besedě.

Na další veřejné manifestaci 3. listopadu se shromáždili v Hranicích i obyvatelé okolních obcí. V sále Besedy hovořili poslanci, insp. Č. Kramoliš a zástupce dělnictva Josef Král. V projevech ocenili řečníci zásluhy našich představitelů, především T. G. Masaryka, i boj našich legií, vyzvali k jednotě národa a varovali před nepokojí. Před Besedou v zástupu lidu bylo i čtyři sta italských zajatců, kteří tehdy pracovali na stavbě viaduktů pro třetí a čtvrtou kolej trati. Jejich vůdce blahopřál k zřízení československého státu.

K zajištění pořádku byla sestavena hned v prvních dnech svobodného státu v Hranicích národní stráž, jejímiž členy se stali i někteří členové Sokola. Jejich úlohu převzala po 9. listopadu setnina vojska, složená z místních dobrovolníků. Mezi jejími příslušníky se brzy začaly šířit revoluční socialistické myšlenky, takže už 12. listopadu se hranické okresní hejtmanství obrátilo k posádkovému velitelství v Brně se žádostí, aby do Hranic byl vyslán „spolehlivější“ oddíl.

Členové Národního výboru zajišťovali, aby vojenské ústavy v Hranicích přešly v neporušeném stavu do českých rukou. Sledovali odjezd chovanců a důstojníků různých cizích národností, kontrolovali, aby z ústavů nebyl odvážen státní majetek. Po jednání zástupců hranického národního výboru rozhodl Národní výbor v Praze zřídit v Hranicích ústav pro výrobu očkovacích látek a s^{er} za řízení MUDr. Karla Amerlinga. Národní výbor v Hranicích podal také návrh příslušným ministerstvům, aby ve vojenských budovách byla umístěna vysoká škola zemědělská, o jejímž zřízení na Moravě se tehdy uvažovalo.

Pro rozvoj dopravy navrhl Národní výbor v Hranicích ministerstvu železnic v Praze, aby pro zlepšení železničního spojení se Slovenskem byla urychleně dobudována trať z Hranic přes Valašské Meziříčí—Rožnov—Vysokou do Čadce. Nová trať měla podle názoru členů hranického Národního výboru spojit se světem turisticky důležité kraje V^ělašska a Slovenska, umožnit rozvoj průmyslu a obchodu a zajistit i další vývoj lázní Teplic nad Beč. Členové Národního výboru usilovali také o dokončení rozestavěných viaduktů pro třetí a čtvrtou kolej tratí z Hranic do Přerova, avšak stavba byla později zastavena.

Národní výbor se na návrh dělnických zástupců zabýval zásobovací situací ve městě a podal několik doporučení, jak zajistit dostatek potravin a ostatních životních potřeb a jak zabránit růstu cen. Rovněž bylo jednáno o získání a uvolnění surovin pro hranické závody, aby se odstranila nezaměstnanost. Z obav před nepokoji a plněním obchodů navrhla pak městská rada okresnímu úřadu 14. prosince na žádost zástupců dělnictva, aby byly provedeny prohlídky v obchodech za asistence dělníků ještě v době před vánoce a případně zabavené zásoby použity k zlepšení zásobovací situace. K zákroku zřejmě nedošlo a tak nespokojenost dělnictva vyvrcholila 8. ledna 1919 protidrahotní demonstrací.

Konečně se Národní výbor zabýval také školskými záležitostmi, zejména jednal o snížení počtu žáků v německých školách a o převedení českých dětí, jež rodiče dříve pod nátlakem svých zaměstnavatelů posílali do německé školy.

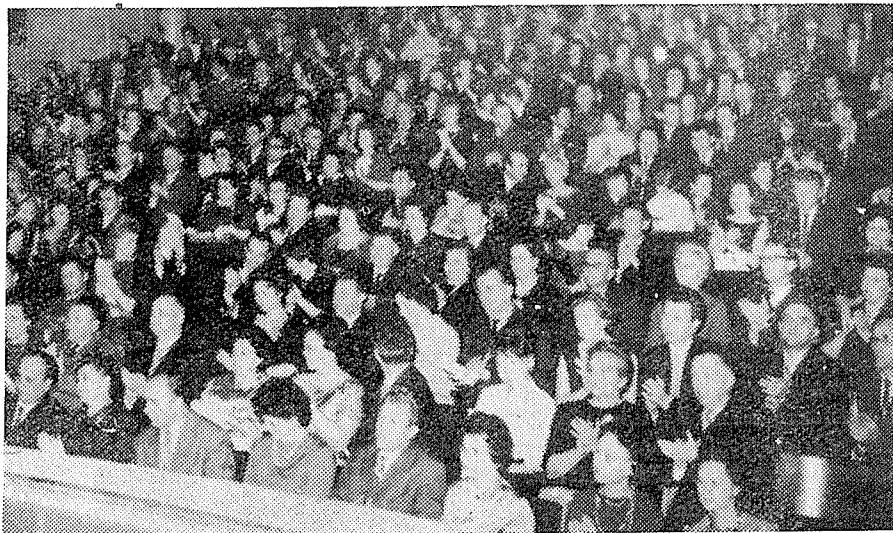
Národní výbor v Hranicích byl v činnosti od 29. října 1918 do počátku ledna 1919. V této době ukončila vláda činnost Národních výborů vůbec. Národní výbory v roce 1918 podle pokynů Národního výboru v Praze neměly výkonnou moc, jejich pravomocí bylo jen podávat návrhy a podněty orgánům státní správy a neměly možnost zasahovat do jejich rozhodnutí. Národní výbor v Hranicích za dobu své dvouměsíční činnosti podal několik podnětných návrhů, jež svým dosahem přesahovaly rámec města. Tato činnost hranického národního výboru v roce 1918 není dosud v literatuře o Hranicích zachycena. Až letošní padesáté výročí vzniku našeho samostatného státu umožnilo tuto zapomenutou kapitolku oživit.

LN

V HRANICÍCH MÚZY MLČET NEBUDOU!

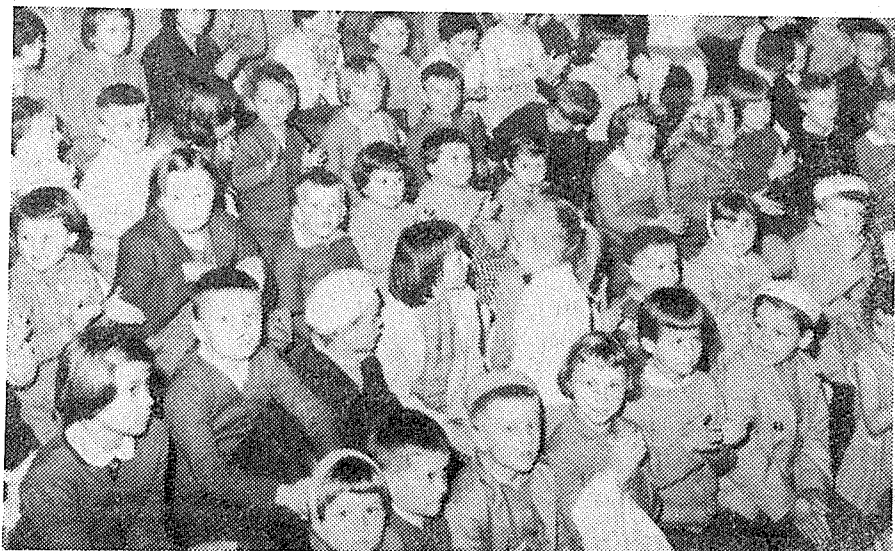
Největší zásluhu bude mít vyspělá kulturní úroveň v Hranicích a v okolí. Stejně jako v roce minulém, tak i letos byl o předplatitelské divadelní cykly skupin A barva červená a B barva modrá, takový zájem, že všechna sedadla se vyprodala ještě před koncem uzávěrky.

A tak všechny umělecké soubory, které v rámci předplatného vystoupí, bude vítat zaplněné hlediště tak, jak to vidíte na našem obrázku.

Ne jinak tomu bude i na představení Maňásková divadla JKP v předplatitelském cyklu D — barva červená. O zaplněné hlediště se však především zaslouží děti z blízkého Bělotína. Díky iniciativě nadšeného kulturního pracovníka a učitele s. Chaloupky podařilo se zajistit 45 malých předplatitelů, kteří na jednotlivá představení budou do Hranic dojíždět autobusy. Bělotínský příklad je nejnázornějším dokladem toho, že tam, kde je dobrý osvětář a učitel, který vede své svěřence k lásce k rodnému jazyku a k výchově uměním, dovede zapálit již u těch nejmenších zájem o divadlo a kulturu vůbec. Jak těžko se nám pracuje v této oblasti výchovy dětského diváka uměním v samotných Hranicích. Ruku na srdce, ale je to proto, že v Hranicích ani na jedné ze tří devítiletěk nemáme výchovné pracovníky typu učitele Chaloupky, který nejenom plní své pedagogické povinnosti vůči mladé generaci, ale z dítěte vychovává budoucího plně se vyžívajícího kulturního člověka!

(—av—)

BOHATÝ DIVADELNÍ ŘÍJEN

V měsíci říjnu — byť za okolností jiných než jsme si představovali — vzpomeneme dovršení 50 let samostatnosti našeho státu. Jednotný klub pracujících v Hranicích s předstihem pamatoval na toto významné jubileum a v předplatitelské skupině A — barva oranžová, zařadil tři představení, která jsou vybrána na počest tohoto jubilea z bohaté pokladnice naší dramatické kultury.

Již ve čtvrtek 10. října zhlédnou diváci v zahajovacím představení drama Aloise a Viléma Mrštíkových „Maryša“ v provedení Severomoravského divadla a s pohostinským vystoupením nár. umělce Jaroslava Vojty, který po svém uzdravení z těžké nemoci oznámil, že se na shledání s hranickými diváky velmi těší. Další hrou, kterou uvedeme k 50. výročí vzniku naší republiky ještě v měsíci říjnu, je vyzrálá hra Karla Čapka „Bílá nemoc“. Uskuteční se v provedení Slováckého divadla v úterý 22. října. Karel Čapek v „Bílé nemoci“ řeší těžkou politickou krizi světa, válečné napětí a bujení výbojných, více méně násilnických diktatur a mocenských choutek v kdekterém koutě naší planety.

Vyvrcholením slavnostních představení k 50. výročí našeho státu bude „Jizdní hlídka“ Františka Langra, dnešní mladé generaci takřka neznámá. Tato hra je plánována na měsíc listopad.

Také předplatitelské skupiny B — barva modrá zažijí v měsíci říjnu dva pravé kulturní svátky. V pondělí 7. října uvede soubor Městských divadel pražských komedii Henry Becqua „Pařížanka“, která je považována ze vedlejších satirické

ostrosti. Její autor napsal jedenáct her a stal se vlastně jedním ze zakladatelů bohaté tradice jemného ironického dramatu. Řídil se estetickým principem: „Jediná krása je pravda“. V „Pařížance“ vystoupí populární pražští divadelní a filmoví herci, známí také z televizních obrazovek, Svatopluk Beneš, zasl. umělkyně Irena Kačírková, zasl. umělec Felix de Breux, Petr Kostka, Aglaia Morávková, Ivan Weiss a další.

Poslední den v říjnu, ve čtvrtek 31., uvede pražská umělecká skupina estrádně-kabaretní pořad: „Srdce za písničku“. Je to v podstatě velká přehlídka populárních písniček, jak ji připravil známý zpěvák Standa Procházka a dámský orchestr „Slávinka“. V pořadu vystoupí ještě další populární pražští estrádní umělci.

Jak „Pařížanka“, tak estrádní pořad „Srdce za písničku“ se hrají večer pro předplatitele. Tato představení jsou vyprodána v předplatném. Pro předpokládaný značný zájem, rozhodlo se vedení JKP uvést obě představení také v podvečer, se začátkem v 17,30 hod. mimo předplatné. Na obě tato představení je možno obdržet vstupenky v předprodeji v kanceláři JKP od pondělka do pátku od 7 do 15 hodin. (škp)

LÉTO V CAMPINGU

Blíží se konec září a s ním i definitivně tečka za letošní prázdninovou turistickou sezónou.

I když se to může zdát mnohým nadnesené, je na místě, rekapitulujeme-li i my, tady v Hranicích.

Naše město má z hlediska cestovního ruchu hned několik lákadel. Především jsou to lázně Teplice, nacházející se v nádherné krajině, obklopené lesy a obdařené navíc ojedinělou přírodní pozoruhodností, Hranickou propastí.

Častým cílem turistů jsou i Zbrašovské aragonitové jeskyně se svými proslulými gejzírovými krápníky. Samotné město, posuzováno měřítkem historické významnosti, architektonické bohatosti či nápaditosti, nepatří k nejatraktivnějším. Přesto pro návštěvníky, přijíždějící sem na pozvání občanů nebo závodů, může mít svůj osobitý půvab.

Nejuvětší procento návštěvníků Hranicka tvoří nepochybně turisté, Hranicemi jen projíždějící. Mezi nimi je i spousta cizinců.

Trávil jsem část letošních prázdnin v hranickém autocampingu a chtěl bych poděkovat jeho vedoucímu, panu Veleckému, za skutečně obětavou a příkladnou práci, kterou v něm pro jeho zdárný chod a tím i propagaci města udělal. Jakoby mezi turistíky z celého světa znovu omládl, tak činorodě mezi nimi pobíhal. Atmosféra tohoto koutku pod Hůrkou byla skutečně mezinárodní. Jen se to tu hemžilo cizími značkami a šveholilo v několika jazycích.

Závěrem popřejme campingu, jeho šerifovi, jakož i celému městu, Teplicím a jeho návštěvníkům — do příští sezóny „Zlomte vaz!“ Milan Hein

VÁŽENÍ PŘÁTELÉ!

Kruh přátel hudby v Hranicích Vás srdečně zve do svých řad. Není to neskromnost, ale radost, když můžeme napsat, že první ročník naší činnosti se setkal s potěšitelným ohlasem zájemců o dobrou hudbu, a že to byl rok úspěšný. Výbor kruhu přátel hudby připravil pro novou sezónu opět hodnotné hudební večery, kterými chceme obohatit kulturní dění v našem městě.

Věříme, že dosavadní členové nám zachovají svou přízeň a pomohou rozšířit kruh posluchačů z řad svých známých. Domníváme se, že i v těžké době se potvrdí Smetanovo přesvědčení, „že v hudbě život Čechů“.

Přihlaste se do Kruhu přátel hudby v kanceláři JKP.

Těšíme se na Vás.

Za výbor Kruhu přátel hudby

MUDr. Milan Š m r h a

POŘADY V MĚSÍCI ŘÍJNU 1968

Čtvrtek 3. října v 19 hod., kino OKO

Zahajovací představení Filmového klubu JKP Hranice

STALO SE V GRENWICHE VILLAGE. — Neobyčejně poutavý film francouzské produkce s vysoce uměleckou úrovní.

Neděle 6. října od 19 do 23 hodin. Dům mládeže Tunel

Akce Klubu mladých — Kaktus.

V BEATOVÉM OPOJENÍ SE SIX-FRIENDS — znamenitou beatovou skupinou vysokoškoláků z Olomouce po úspěšném uměleckém turné v Jugoslávii.

Vstupné Kčs 6.—. Konferuje SLÁVEK ŠKAPA.

Pondělí 7. října, sál JKP Hranice

V 17,30 hodin.

Představení MIMO PŘEDPLATNÉ

Ve 20 hodin

ZAHAJOVACÍ PŘEDSTAVENÍ PŘEDPLATITELSKÉ SKUPINY B —
BARVA MODRÁ

Henry Becque: PAŘÍŽANKA

V provedení členů Městských divadel pražských
s IRENOU KAČÍRKOVOU, SVÁTOU BENEŠEM, FILIPEM DE BREUX,
JAROSLAVEM RAUŠEREM a PETREM KOSTKOU v hlavních rolích.

Čtvrtek 10. října v 19.30 hod., sál JKP Hranice

ZAHAJOVACÍ PŘEDSTAVENÍ CYKLU A — BARVA ORANŽOVÁ
Alois a Vilém Mrštíkové

MARYŠA

V inscenaci Severomoravského divadla s JAROSLAVEM VOJTOU j. h.
Režie Fr. Čech.

Neděle 13. října od 19 do 23 hodin. Dům mládeže Tunel

ZAHAJOVACÍ PŘEDSTAVENÍ MAŇÁSKOVÉHO DIVADLA JKP
SKUPINY D — BARVA ČERVENÁ

H. J. Lamkovi

KRÁL ABECEDA

Neděle 13. října od 19—23 hodin. Dům mládeže Tunel

Akce Klubu mladých Kaktus

Taneční dostaveníčko se SIX FRIENDS a PAUL'S SCARECROUWS
a populárním zpěvákem PAVLEM NEPALOU

Vstupné Kčs 6,—. Konferuje SLÁVEK ŠKAPA

Čtvrtek 17. října, 19 hodin, kino OKO

Pořad Filmového klubu při JKP Hranice

PYGMALION

Vrcholné dílo britské produkce podle slavné hry irského dramatika
G. B. SHAWA

Neděle 20. října od 19 do 23 hodin. Dům mládeže Tunel

Akce Klubu mladých Kaktus

Veselá taneční soutěž o ceny.

K tanci a poslechu hraje PAUL'S SCARECROUWS,
zpívá populární zpěvák PAVEL NEPALA

Vstupné Kčs 6,—

Konferuje SLÁVEK ŠKAPA

Úterý 22. října, 19.30 hodin, sál JKP

DRUHÉ PŘEDSTAVENÍ PŘEDPLATITELSKÉ SKUPINY A —
BARVA ORANŽOVÁ

Karel Čapek

BÍLÁ NEMOC

Drama v provedení Slováckého divadla, režie Fr. Čech j. h.

Neděle 27. října, 19.30 do 23 hodin

Akce Klubu mladých Kaktus

KAUBOJSKÉ RODEO

při štěkotu koltů.

K tanci a poslechu hraje PAUL'S SCARECROUWS

s populárním zpěvákem PAVLEM NEPALOU

Vstupné Kčs 6,—. Konferuje SLÁVEK ŠKAPA

Čtvrtek 31. října, 19 hodin, kino OKO

Pořad Filmového klubu při JKP Hranice

DIVOKÉ OKO

Experimentální film veritas produkce USA.

Čtvrtek 31. října, sál JKP Hranice

V 17 hodin

představení MIMO PŘEDPLATNÉ

ve 20 hodin

DRUHÉ PŘEDSTAVENÍ PŘEDPLATITELSKÉ SKUPINY B —
BARVA MODRÁ

SRDCE ZA PÍSNIČKU

Zábavný hudebně estrádní pořad s populárním rozhlasovým a televizním zpěvákem STANDOU PROCHÁZKOU

a jeho dámským orchestrem SLÁVINKA,

kteří vám zazpívají a zahrají vaše oblíbené písničky. V pořadu vystoupí i další pražští populární umělci.

V měsíci říjnu bude současně zahájena předplatitelská skupina C — barva žlutá — KONCERTEM KOMORNÍHO ORCHESTRU LEOŠE JANÁČKA Z OSTRAVY.

Přesný termín a program bude uveden na zvláštních plakátech.

Pokud nebudou jednotlivá představení vyprodána již v předplatném, předprodej na všechny akce je v kanceláři JKP denně od 7 hodin do 15 hodin mimo soboty a neděle.

.....

PAMÁTCE ZANÍČENÉHO TURISTY EUGENA DOBIÁŠE

22. srpna loňského roku opustil řady hranických turistů dlouholetý předseda turistického odboru TJ SIGMA Eugen DOBIÁŠ. V celém jeho životě zaujímala turistika přední místo. Miloval vše přírodu a vlast a jejich krásy a k této lásce vedl také jiné, zvláště mládež, neúnavně organizoval turistické vycházky a zájezdy a na nich poutavě upozorňoval na přírodní a historické zajímavosti.

Hraničtí turisté na svého neúnavného předsedu nezapomněli. K uctění jeho památky byla v neděli 22. září 1968 v Hůrce nad hranickým autokempinkem nedaleko vyhlídky u svatojánské sochy odhalena pamětní deska, věnovaná zasloužilému pracovníku v odboru turistiky Eugenu Dobiášovi. Jeho jméno ponese také stezka, vedoucí Hůrkou a skýtající nejkrásnější pohledy do údolí Moravské brány a na lázně Teplice nad Bečvou. Pamětní deska je dílem mladého hranického výtvarníka, akad. sochaře Jana Trtílka, o její zhotovení a zasazení se postarali členové turistického odboru a hlavní výbor TJ Sigma Hranice. LN

.....

POŘADY KLUBU DŮCHODCŮ V ŘÍJNU 1968

- Středa 2. října** Beseda k padesátiletí vzniku republiky:
Hranice před padesáti léty. Hovoří profesor Ludvík Novotný, archivář města Hranic. — Začátek v 15 hodin. Klubovna Náspy.
- Středa 9. října** Filmová veselohra — ANDĚL NA HORÁCH. — V hlavní roli nár. umělec Jar. MARVAN. Sál JKP Tunel. Začátek v 15 hodin.
- Středa 16. října** VIATIVĚDNÝ ZÁJEZD. Přihlášky v Klubu, Náspy.
Odjezd v 6,30 hod. od hotelu Brno.
- Čtvrtek 17. října** SLOVO VRÁCENĚ ŽIVOTU. Hlasy bývalých veřejných činitelů města Hranic (starostů, ředitelů škol atd.). Reprodukují a vysvětlí ze soukromé nahrávky odb. učitel Šádek.
Klubovna, Náspy. Začátek v 15 hodin.
- Středa 23. října** K PADESÁTILETÍ VZNIKU REPUBLIKY. Barevný film RUSALKA, opera Ant. Dvořáka v podání orchestru a sólistů Národního divadla. Začátek v 15 hodin. Sál JKP - Tunel
- Středa 30. října** PIETNÍ VZPOMÍNKA na zesnulé důchodce a důchodkyně:
Mozart: Requiem v podání Berlínských filharmoniků za řízení Herberta v. Karajana. Klubovna, Náspy. Začátek v 15 hodin.

POŘADY KIN V MĚSÍCI ŘÍJNU 1968

KINO SVĚT:

1. 10.—3.10. NA SEVER ALJAŠKY. Americký film, mládež ano
4. 10.—7. 10. JULES A JIM. Francouzský film, mládež ne
8. 10.—10. 10. TUNEL. Rumunský, mládež ano
11. 10.—17. 10. TYGR SEDMI MOŘÍ. Francouzský, mládež ano
18. 10.—24. 10. KLEOPATRA. Americký, mládež ne
25. 10.—31. 10. DNY VZRUŠENÍ A SMÍCHU. Americký film, mládež ano
- *****

KINO OKO:

27. 9.—2. 10. POMOC. Anglický film, mládež ano
1. 10.—3. 10. BABIČKA. Český film, mládež ano, odpolední představení
3. 10. STALO SE V GRENWICHE VILLAGE. Francouzský film,
představení FK
4. 10.—7. 10. AUTOMAT NA PŘÁNÍ. Český film, mládež ano
8. 10.—10. 10. MUŽ Z HONKONGU. Francouzsko-italský, mládež ano
11. 10.—16. 10. V SRDCI EVROPY. Český film, mládež ano
17. 10. VEČER FILMOTÉKY. Představení FK
18. 10.—24. 10. VELKÁ VLAKOVÁ LOUPEŽ. Anglický film, mládež ano
25. 10.—28. 10. PĚPĚ A CLAUDE. Francouzský film, mládež ano.
29. 10.—30. 10. MUŽ Z RIA. Francouzský film, mládež ano.
31. 10. DIVOKÉ OKO, USA — představení FK
- *****

PŘEDSTAVENÍ PRO DĚTI:

5. 10. LĚTAJÍCÍ TALÍŘ
12. 10. DANIEL
19. 10. JAK ŠLI SPÁT
26. 10. 3 X FRIGO

Kulturní kalendář města Hranic vydává JKP Hranice. — Tisknou Moravské
tiskařské závody, n. p., Olomouc, provoz 11.

Odpovědný redaktor: Libuše Sekničková, reg. číslo RM 49. — Cena Kčs 1,—.

Změna pořadů, uvedených v kulturním kalendáři, vyhrazena.